

FRÁSÖGN

af janúarfundum Norðurlandaráðs í Kaupmannahöfn 26.-27. janúar 2010

Janúarfundir Norðurlandaráðs voru haldnir í Kaupmannahöfn 26.-27. janúar sl. Af hálfu Íslandsdeildar Norðurlandaráðs sóttu fundina Helgi Hjörvar, formaður, Guðfríður Lilja Grétarsdóttir, Illugi Gunnarsson, Siv Friðleifsdóttir, Sigríður Ingibjörg Ingadóttir og Ásmundur Einar Daðason, auk Lárusar Valgarðssonar ritara. Helstu mál til umfjöllunar á fundunum voru formennskuáætlun Íslendinga í Norðurlandaráði 2010, formennskuáætlun Dana í Norrænu ráðherranefndinni 2010, jafnréttismál á Norðurlöndum, staða lánveitinga Alþjóðagjaldeyrissjóðsins til Íslands og endurskoðun sjávarútvegsstefnu Evrópusambandsins.

Sameiginlegur fundur allra þingmanna ráðsins fjallaði um formennskuáætlun Íslendinga í Norðurlandaráði 2010, formennskuáætlun Dana í Norrænu ráðherranefndinni 2010 og jafnréttismál á Norðurlöndum. Helgi Hjörvar, forseti Norðurlandaráðs 2010, gerði grein fyrir helstu atriðum í formennskuáætlun Íslendinga. Þar nefndi hann baráttu gegn skipulagðri glæpastarfsemi, eftirfylgni Stoltenberg-skýrslunnar, efnahagslegt öryggi, endurnýjanlega orku, starfsáætlun Norðurlandaráðs gagnvart Evrópusambandinu og aðhald við endurskoðun sjávarútvegsstefnu sambandsins, auk innri málefna á borð við að vekja meiri athygli á 23. mars, undirritunardegi Helsinki-sáttmálans.

Bertel Haarder, ráðherra norrænna samstarfsmála í Danmörku, kynnti formennskuáætlun Dana í Norrænu ráðherranefndinni árið 2010. Haarder nefndi áhersluþætti áætlunarinnar á borð við hnattvæðingu, efnahagskreppu, endurnýjanlega orku, jafnrétti og Stoltenberg-skýrsluna, og tók dæmi um landamærahindranir og skort á kunnáttu í norrænum tungumálum.

Inger Støjberg, jafnréttismálaráðherra Danmerkur, kynnti jafnréttismálahluta formennskuáætlunar Dana og komandi fjögurra ára norræna samstarfsáætlun Norrænu ráðherranefndarinnar um jafnréttismál. Hún lagði í máli sínu áherslu á tvennt. Í fyrsta lagi áhrif efnahagskreppunnar á jafnréttismál, þ.e. að karlar verða frekar atvinnulausir, og í öðru lagi kynhlutverk og félagslegt taumhald í samfélögum innflytjenda sem geta verið ósveigjanleg fyrir bæði kyn.

Helle Holt jafnréttismálafræðingur fjallaði um mismunandi staðsetningu kynjanna á vinnumarkaði. Hún segir að konur vinni frekar hjá hinu opinbera og karlar hjá einkafyrirtækjum, að karlar séu frekar í efra lagi atvinnulífsins og konur í því neðra, að konur sækir sér frekar framhaldsmenntun og karlar séu frekar ófaglærðir og að karlar fái frekar hærri laun og konur beri meiri ábyrgð á heimilisrekstri.

Sigríður Ingibjörg Ingadóttir tók til máls og harmaði að umræðan á fundinum um jafnréttismál væri sú sama og fyrir tæpum tuttugu árum. Hún sagði að róttækari hugmynda væri þörf.

Staða lánveitinga Alþjóðagjaldeyrissjóðsins til Íslands var til umfjöllunar á fundum flokkahópa, sameiginlega fundinum og á fundi forsætisnefndar. Alþingismenn kynntu málavexti Icesave-málsins á fundum sinna flokkahópa. Flokkahópur vinstrisósíalista og grænna sendi frá sér fréttatilkynningu þar sem hann hvatti ríkisstjórnir norrænu ríkjanna til að greiða þegar út þau lán sem búið væri að samþykkja að veita Íslendingum, og bíða ekki eftir að Icesave-deilan við Hollendinga og Breta leystist.

Á sameiginlega fundinum spurði Siv Friðleifsdóttir Bertel Haarder um afstöðu Danmerkur til tengsla Icesave-málsins við aðra endurskoðun efnahagsáætlunar Alþjóðagjaldeyrissjóðsins og Íslands. Haarder svaraði því á þá leið að Danmörk liti svo á að Ísland þyrfti að standa við skuldbindingar sínar og um það væru hin norrænu löndin sammála. Honum fannst sárt að því hefði verið haldið fram að Danmörk drægi lappirnar í málinu, en sú væri ekki raunin því norrænu löndin væru sammála.

Í framhaldi af því kvaðst færeyski þingmaðurinn Høgni Hoydal þeirrar skoðunar að norrænu löndin hefðu ekki staðist próf um norræna samstöðu í Icesave-málinu því þau hefðu valið að standa með Evrópusambandinu, Bretlandi og Hollandi. Augljóst væri að Ísland mundi standa við skuldbindingar sínar. Haarder svaraði og sagði að norrænu löndin fjögur hefðu verið mjög einhuga um að Íslandi bæri að standa við skuldbindingar sínar. Sú afstaða hefði ekki komið ríkisstjórn Íslands á óvart og að í orðum hans væri ekki finna afstöðu með Bretlandi og Hollandi.

Á fundi forsætisnefndar voru lánveitingar Alþjóðagjaldeyrissjóðsins og Icesave-málið til umræðu undir yfirskriftinni „staðan á Íslandi“ (situationen i Island), undir dagskrárliðnum önnur mál. Helgi Hjörvar hóf umræðuna og sagði að Íslendingar væru mjög þakklátir Norðurlöndunum fyrir að vera tilbúin að veita Íslandi lán. Hins vegar væri á Íslandi aukin umræða um norræna samvinnu og líklegt, ef niðurstaða í þjóðaratkvæðagreiðslu 6. mars yrði „nei“, að sú umræða mundi þyngjast og norræn samvinna jafnvel verða í aðalhlutverki í lánaumræðunni. Lán Norðurlandanna væru tengd samstarfsáætlun Íslands við Alþjóða gjaldeyrissjóðinn og þar væri að finna óljóst orðalag um að Ísland standi við skuldbindingar sínar. Englendingar og Hollendingar hafi ekki lánað Íslandi, heldur sjálf ákveðið að greiða sínum sparifjáreigendum og deilt væri um hver skuldbinding Íslendinga væri. Ef lýðræðisleg ákvörðun í þjóðaratkvæðagreiðslu um að hafna fyrirliggjandi samningi yrði til þess að stöðva aðstoð við Ísland myndi það óhjákvæmilega vekja umræðu.

Illugi Gunnarsson tók einnig til máls og sagði málið erfitt. Það snerist um hvernig túlka bæri ESB-tilskipun sem margir lögfræðingar töldu ekki gera ráð fyrir kerfisbundnu hruni. Hann taldi Englendingum og Hollendingum ekki vera stætt á að þvinga Íslendinga til að endurgreiða peninga sem þeir hefðu ekki tekið að láni og málið gæti vegið að sjálfstæði Íslands af efnahagslegum ástæðum. Illugi sagði Íslendinga þakkláta fyrir stuðning Norðurlanda, en komið hefði fram í bréfi Strauss-Kahn, framkvæmdastjóra Alþjóðagjaldeyrissjóðsins, að lausn Icesave-deilunnar hefði ekki verið krafa af hálfu sjóðsins fyrir lánveitingu til Íslands heldur af hálfu Norðurlanda. Mörgum á Íslandi þætti ekki við hæfi að Bretland og Holland beittu Norðurlöndum fyrir sig til að setja pressu á Alþjóðagjaldeyrissjóðinn.

Norski þingmaðurinn Per-Kristian Foss sagði að sér fyndist óþægilegt að dragast inn í kosningabaráttu og taldi umfjöllun málsins ekki eiga heima hjá forsætisnefnd. Helgi Hjörvar ítrekaði að ástæða umfjöllunarinnar væri umræðan á Íslandi um norræna samvinnu, og því á verksviði forsætinefndar. Danski þingmaðurinn Line Barfod taldi bréf Strauss-Kahn sæta tíðindum og vera mikilvægt í lánaumræðunni.

Umhverfis- og náttúruauðlindanefnd stóð fyrir málþingi um endurskoðun sjávarútvegsstefnu Evrópusambandsins, í samstarfi við Norrænu ráðherranefndina. Endurskoðuð stefna sambandsins á að taka gildi í janúar 2013. Norðurlandaráð og Norræna ráðherranefndin skilufu fyrir áramót inn umsögnum til framkvæmdastjórnar Evrópusambandsins um grænbók hennar um endurskoðunina, sem kynnt var í apríl 2009. Framsögu á málþinginu höfðu m.a. Ann-Kristine Johansson, formaður umhverfis- og náttúruauðlindanefndar Norðurlandaráðs, og Ole Christensen, sem á sæti í sjávarútvegsnefnd Evrópuþingsins.

Frekari upplýsingar má nálgast hjá ritara Íslandsdeildar Norðurlandaráðs og á vefsvæðinu www.norden.org.